

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-136 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 08-41/552-205
Karar Tarihi : 27.6.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE.

B. RAPORTÖRLER: Bekir KOCABAŞ, Selvi KOCABAY

C. ŞİKAYET EDEN : Gizlilik talebi vardır.

D. HAKKINDA İLK İNCELEME

20 **YAPILAN** : Kayseri-Ankara arasında yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmaları.

E. DOSYA KONUSU: Kayseri-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek bilet fiyatlarını yükselttikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde özetle, Kayseri-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek bilet fiyatlarını önce 15-17 YTL'den 20 YTL'ye, daha sonra 24 YTL'ye yükselttikleri iddia edilmekte ve Rekabet Kurumu'nun bu duruma müdahale etmesi talep edilmektedir.

30 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 21.5.2008 tarih ve 405 sayı ile intikal şikâyet dilekçesi üzerine, düzenlenen 19.6.2008 tarih ve 2008-4-136/İİ-08-BK sayılı İlk İnceleme Raporu, 20.6.2008 tarih ve REK.0.08.00.00-110/164 sayılı Başkanlık Önergisi ile 08-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, şikâyet başvurusuna ilişkin olarak şu aşamada herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

40 Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarı" ; ilgili coğrafi pazar ise, "Kayseri ve Ankara arası yolcu taşıma güzergahı" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

Şikâyet konusunu, Ankara-Kayseri güzergahında faaliyet gösteren teşebbüslerin bilet fiyatlarını ortak hareket ederek 15-17 YTL düzeyinden önce 20 YTL'ye ardından da 24 YTL'ye yükseltmeleri oluşturmaktadır. Şikâyetçi tarafından gönderilen ikinci elektronik postada ise, bilet fiyatlarının 24 YTL'den tekrar 20 YTL'ye düşürüldüğü belirtilmiştir. Ankara-Kayseri güzergahında faaliyet gösteren başlıca firmaların Ankara Şehirlerarası Yolcu Terminali'ndeki (AŞTİ) yazıhanelerinden alınan bilgiler de Ankara-Kayseri güzergahında uygulanan bilet fiyatının 20 YTL olduğunu doğrulamaktadır.

50 Öncelikle belirtmek gerekir ki, ülkemizde karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarı, Karayolu Taşıma Kanunu, bu Kanun kapsamında Ulaştırma Bakanlığı tarafından çıkartılan Karayolu Taşıma Yönetmeliği ve Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ kapsamında, Ulaştırma Bakanlığı'nın sıkı düzenlemesine tabi bir pazardır. İlgili pazarda uygulanacak minimum fiyatlar, Ulaştırma Bakanlığı tarafından altı aylık dönemler halinde güncellenen Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ vasıtasıyla belirlenmektedir. Ayrıca, Karayolu Taşıma Kanunu'nun 11. maddesi uyarınca Ulaştırma Bakanlığı'nın ülke ekonomisi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı ücret uygulanması veya rekabet ortamının bozulması halinde ve gerektiğinde tavan ücretleri belirleme yetkisi de bulunmaktadır.

60 Bilindiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasak"* kabul edilmiştir.

70 Rekabet hukukunda rakip teşebbüsler arasındaki rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki anlaşma ve uyumlu eylemler ile teşebbüs birliği kararlarının yasaklanmasının temel gerekçesini, bu uygulamalar yoluyla toplumsal refahın ya da tüketici refahının azalması oluşturmaktadır. Bu durum özellikle, yapılan rekabeti kısıtlayıcı anlaşmanın sonucunda mal veya hizmetlerin arzının kısılması, fiyatlarının rekabetçi seviyenin üzerine çıkartılması, mal veya hizmetlerin kalitesinin veya çeşitliliğinin azaltılması ve böylece tüketicilerin tercih seçeneklerinin kısıtlanması halinde ortaya çıkmaktadır.

80 Genel olarak karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarı, mal veya hizmet farklılaştırmasının az olduğu buna karşın teşebbüslerin birbirlerinin fiyatlarını kolaylıkla gözlemleyebildiği şeffaf bir pazar yapısına sahiptir. Bu durum, pazardaki fiyat artışlarının paralel gerçekleşmesi ve rakip teşebbüslerin fiyatlarının birbirine yakınsaması üzerinde azımsanamayacak bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla, karayoluyla yolcu taşımacılığı pazarındaki paralel fiyat artışları, her zaman için rakip teşebbüsler arasındaki rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan bir anlaşmanın veya uyumlu eylemin ya da bir teşebbüs birliği kararının sonucu olmayabilmektedir.

Bu noktada, karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarındaki paralel fiyat artışlarının, pazar yapısından ziyade rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma, uyumlu eylem ya da teşebbüs birliği kararına atfedilebilmesi için öncelikle belirlenen fiyatların rekabetçi seviyenin üzerinde olması önem arz etmektedir. Aksi takdirde rakip teşebbüslerce yapılan bir fiyat artışı aynı dönemde yapılmış olsa bile rekabeti kısıtlayıcı bir amaç veya etkiden söz etmek mümkün olmayacaktır.

90 Karayoluyla ile yolcu taşımacılığı pazarında uygulanan herhangi bir fiyatın rekabetçi seviyenin üzerinde olup olmadığı değerlendirilirken uygulanabilecek yöntemlerden birisi, uygulanan fiyatın Ulaştırma Bakanlığı tarafından yayımlanan "Karayoluyla Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Sektöründe Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Tebliği"nde öngörülen taban fiyatlar ile karşılaştırılmasıdır.

İnceleme konusu şikayet bu çerçevede değerlendirildiğinde, yaklaşık 320 km olan Ankara-Kayseri güzergahı için teşebbüslerin ortak hareketiyle belirlendiği iddia edilen 20 YTL fiyatın, Ulaştırma Bakanlığı tarafından 14.2.2008 tarihinde yayımlanan Karayoluyla Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Sektöründe Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Tebliği'nde belirlenen 18,96 YTL düzeyine oldukça yakın bir fiyat olduğu görülmektedir. Dolayısıyla şikâyetçinin iddia ettiği gibi, ilgili pazardaki fiyatlar aynı anda

20 YTL'ye artırılmış olsa bile, bu artışın teşebbüsler arasındaki “rekabeti kısıtlayıcı amaç veya etkili” bir anlaşmaya atfedilmesi mümkün değildir.

100 Diğer taraftan, sadece Ankara-Kayseri güzergahında yolcu taşımacılığı yapan teşebbüslerin yanında iç ve batı bölgelerden Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yolcu taşımacılığı yapan pek çok otobüs firması da Ankara-Kayseri güzergahını kullanmaktadır. Bu durum, ilgili pazarda rekabetçi kısıtlayıcı amaç ve etkili anlaşma yapılmasını ve bu anlaşmaların uzun süre uygulanmasını güçleştirmektedir.

Yukarıda sayılan hususlar birlikte değerlendirildiğinde, şikâyet dilekçesindeki iddialara ilişkin olarak şu aşamada herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

J. SONUÇ

110 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak bu aşamada 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.